

WSPOMNIENIA ZADUSZKOWE: Seweryn Pieniężny

Polski dziennikarz, redaktor i wydawca «Gazety Olsztyńskiej» został stracony w obozie Gromowie/Hohenbruch nad Zalewem Kurońskim.

oprócz fragmentów bramy wejściowej i resztek fundamentów baraków obozowych w zasadzie nic nie zostało się zbyłego obozu koncentracyjnego w Gromowie/Hohenbruch koło Sławaska nad Zalewem Kurońskim w Obwodzie Kaliningradzkim. Dziś całą wielohektarową powierzchnię zarastają drzewa i krzewy. Tutaj w bagnistych nadbałtyckich lasach, parę kilometrów od wsi Gromowo, pod koniec lat 30 ubiegłego wieku królewskie gestapo założyło obóz koncentracyjny dla więźniów politycznych, przede wszystkim Polaków.

Bardzo trudno doszukać się informacji na temat tego miejsca martyrologii i wiemy tylko, że uwięzieni, których liczba dochodziła do kilku tysięcy, w niewolniczej pracy przy osuszaniu miejscowych bagien, tracili tutaj życie aż do stycznia 1945 r. W tym obozie w dniu 24 lutego 1940 r. rozstrzelany został Seweryn Pieniężny-młodszy.

Rodzina Pieniężnych

Seweryn Pieniężny, syn Seweryna-seniora, założyciela „Gazety Olsztyńskiej”, i Joanny z Liszewskich, urodził się w Olsztynie 25 lutego 1890 r. i tutaj otrzymał wykształcenie. Nie

Obelisk

bez wpływu na jego przyszłą drogę życia był proces sądowy wytoczony jego ojcu przez niemieckiego nauczyciela opisanego w jednym z artykułów zamieszczonych w „Gazecie Olsztyńskiej”. Ojciec przedstawiał w nim owego nauczyciela jako zdeklarowanego przesławcę i przesławcę polskich uczniów i ich rodzin. Jak

w wielu podobnych przypadkach, sąd ukarał autora artykułu i zasądził jego areszt. Seweryn-syn zeznawał w tym procesie jako świadek.

Jako dwudziestolatek Seweryn Pieniężny rozpoczął publiczną działalność w zarządzie Polsko-Katolickiego Towarzystwa Ludowego „Zgoda” w Olsztynie. W czasie I Wojny Światowej służył dwa lata na froncie jako żołnierz piechoty. W 1918 r. w pełni przejął wydawanie „Gazety Olsztyńskiej”, a po przegranej przez Polskę dodatkowo wydawał także zlikwidowanego w Szczytnie „Mazura”. Był zaangażowanym działaczem Związku Polaków w Niemczech. Dzięki jego talentom i uporowi „Gazeta Olsztyńska” wydawana była aż do 1939 r.

W 1920 r. ożenił się z Kaziemierzą Wandą Dembińską i z

tego związku urodził się syn Konstanty i trzy córki: Ewa, Maria i Halina. W okresie międzywojennym Seweryn Pieniężny był wielokrotnie sądzony za rzekomą działalność antyniemiecką.

Pozostawił po sobie cykl felietonów napisanych gwarą warmińską pt.: „Kuba spod Wartemborka gada”. Rodzina Pieniężnych to jeden z przykładów ludzi oddanych zachowaniu polskiej tradycji, języka, kultury, historii i wiary katolickiej na Warmii i Mazurach.

„Inteligenzaktion”

W dniu 1 września 1939 r. gestapo otoczyło budynek „Gazety Olsztyńskiej”. Cały sprzęt drukarski wywieziono i przekazano firmie drukującej „Allensteiner Zeitung”, a archiwum redakcyjne, księgamie i roczniki „Gazety Olsztyńskiej” oddano na przemiał. Na Seweryna Pieniężnego i jego rodzinę nałożono areszt domowy. Po kilku dniach zesłano Pieniężnego do Gromowa/Hohenbruch, a jego żonę w grudniu 1939 do obozu Ravensbrück. Rodzina Pieniężnych była tylko jedną z represjonowanych.

„Akcję inteligencja” – plan eksterminacji – zaplanowała w najdrobniejszych szczegółach policja niemiecka i służba bezpieczeństwa. „Inteligencja” nie obejmowała tylko ludzi wykształconych, lecz tych wszystkich, którzy pełnili funkcje przywódcze w polskiej społeczności w byłych Prusach Wschodnich.

Od 9 września 1939 r. internowanych Polaków z Warmii, Powiśla i Mazur zsyłano do Gromowa/Hohenbruch oraz Tapiawy/Tapiau nad Pregołą (dziś Gwardejsk) i Grunhof koło Królewca.

Chwila milczenia